

Vektrelaterte kroppsmål og overvekt hos barn

Bruk av ulike vektrelaterte kroppsmål hos barn kan gi en mer differensiert vurdering av fettmengde, fettfordeling og helserisiko knyttet til overvekt.

Kroppsmasseindeks (BMI) er et vanlig mål for overvekt, men det er ikke et direkte mål på fettmengde. Barn med høy muskelmasse kan feilaktig bli diagnostisert som overvektige. Fettmengde og fettfordeling kan bli undervurdert. Underhudsfett er et mer direkte mål på fettmengde og fettfordeling og kan måles ved hjelp av tykkelsen på hudfoder. Fettagring rundt magen er assosiert med økt helserisiko og kan måles ved mageomkrets eller mage-høyde-ratio. Mageomkretsen og tykkelsen på hudfoder hos barn har økt mer enn kroppsmasseindeksen i flere land.

I denne studien har vi sett på ulike vektrelaterte kroppsmål. Vi har for første gang laget vekstmodeller for norske barns mageomkrets og mage-høyde-ratio og oppdatert referansene for triceps og subskapulær hudfold fra 1970-årene. Vi har studert assosia-

sjonen mellom disse kroppsmålene og kroppsmasseindeksen og definert hvilke verdier som best beskriver BMI-definert overvekt. I tillegg har vi testet ut en ny metode for å vurdere årlig endring av kroppsmasseindeks hos norske barn.

Vekstmodellene kan brukes i klinisk arbeid for å gi en mer differensiert vurdering av fettmengde, fettfordeling og helserisiko, men også for å følge effekten av behandling av overvekt. I tillegg vil vekstmodellene danne en plattform for videre forskning på fett-trender, fettfordeling og helserisiko. Metoden for å evaluere endringer i kroppsmasseindeks kan tenkes implementert i en elektronisk vekstjournal for å gi et tidlig signal på unormal endring.

Bente Brannsether-Ellingsen
elbb@sus.no

Bente Brannsether-Ellingsen. Foto: Svein Gabrielsen Lunde

Disputas

Bente Brannsether-Ellingsen disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen 13.11. 2015. Tittelen på avhandlingen er *Overweight and obesity in children: a study of weight-related anthropometric variables in childhood*.

Skoliosescreening anbefales for jenter

Screening for skoliose kan føre til tidlige oppdagelse, flere korsettbehandlinger og færre operasjoner. Screening av kun jenter kan være kostnadsbesparende for samfunnet.

Adolescent idopatisk skoliose er den vanligste ryggskjevheten hos barn. Skjevheten kan progrediere og påvirker barnas livskvalitet. Tidlig oppdagelse ved screening kan føre til flere korsettbehandlinger og færre operasjoner. Screening ble imidlertid avskaffet i 1994, på grunn av antatt høye kostnader og fordi det var reist tvil om effektiviteten. Skoliosebehandling vurderes internasjonalt i økende grad ved hjelp av SRS-22, som er et skoliosespesifikt spørreskjema.

I mitt doktorarbeid har jeg oversatt spørreskjemaet og fastsatt skjemaets målenøyaktighet. Den norske versjonen har utmerket validitet og reliabilitet. Vi utførte også screening på 4 000 12-åringar og fant en punktprevalens på 0,55, akseptabel sensitivitet og spesifisitet.

I perioden 2003–11 ble de fleste skoliose-

tilfellene oppdaget av ikke-helsepersonell – for sent til at pasienten kunne ha nytte av korsettbehandling. Flere ble operert og færre fikk korsettbehandling enn i perioden 1976–88 med screening. Helseøkonomiske analyser av kostnader knyttet til skoliosebehandling når tilstanden oppdages ved screening og når den oppdages uten screening viser at screening er mest lønnsomt – når kun jenter screenes.

Funnene i mitt doktorarbeid har bidratt til økt kunnskap om oppdagelse, forekomst og behandling av adolescent idopatisk skoliose. Resultatene kan brukes som grunnlag for fremtidige prospektive studier som kan måle livskvaliteten etter skoliosescreening og -behandling.

Raphael Adobor
adobor@email.com

Raphael Adobor.
Foto: Privat

Disputas

Raphael Adobor disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo 28.10.2015. Tittelen på avhandlingen er *Screening and methodological studies on adolescent idiopathic scoliosis*.